

Marzenna Garbacz

Przyszłość zaczyna się już dziś

LABORATORIA PRZYSZŁOŚCI W SPECJALNYM OŚRODKU NR 2 DLA NIESŁYSZĄCYCH I SŁABOSŁYSZĄCYCH W WEJHEROWIE

Na pierwszy rzut oka niczym nie różnią się od swych słyszących rówieśników. Ubierają się zgodnie z aktualnymi trendami młodzieżowej mody, interesują się sportem, chętnie biegają za piłką, dobrze tańczą, są dobrymi, wyrazistymi aktorami, zdobywają nagrody w konkursach plastycznych. Świetnie odnajdują się w świecie wirtualnym: każdą wolną chwilę poświęcają na opanowanie tajników najnowszych gier komputerowych, z zainteresowaniem śledzą media społecznościowe, zaglądają na kanały ulubionych youtuberów.

Tylko uważny obserwator zauważy, że są mniej hałaśliwi niż ich rówieśnicy, w czasie rozmowy są bardziej skupieni, z uwagą wpatrują się w ruch warg osoby mówiącej. Mimowolnym ściągnięciem brwi lub bezradnym rozglądaniem się reagują na nieoczekiwaną zmianę tematu rozmowy, przyspieszanie przez rozmówcę tempa wypowiedzi lub przypadkowe zasłonięcie przez niego ust.

Niesłyszący. Bez względu na to, czy uczą się w szkole ogólnodostępnej (razem ze swymi słyszącymi kolegami), czy w placówce specjalistycznej całkowicie przystosowanej do ich potrzeb realizują tę samą co ich słyszący rówieśnicy podstawę programową kształcenia ogólnego. Wspierani przez wykwalifikowanych surdopedagogów dyskutują o tych samych lekturach, mierzą się z tymi samymi tematami wypracowań, a na matematyce i fizyce pocą się nad standardowymi zadaniami. Żadnych ulg, żadnej krzywdzącej, nieefektywnej litości. Może tylko bardziej niż ich pełnosprawni koledzy doceniają, że nauczyciele – gdy tylko to możliwe – wzbogacają lekcje o rysunki, wykresy, obrazy, filmy, pokazy, organizują ćwiczenia praktyczne, inspirują ich do aktywności w uczeniu się – zachęcają do działania, weryfikowania swoich pomysłów i hipotez, do wyciągania wniosków.

Rozwój techniki okazał się nieocenionym sprzymierzeńcem osób niesłyszących. Przekonani są o tym zarówno uczniowie, jak i nauczyciele Specjalnego Ośrodka nr 2 dla Niesłyszących i Słabosłyszących w Wejherowie. Pracownie informatyczne wyposażone w nowoczesny sprzęt, tablice multimedialne w większości sal dydaktycznych są tu na co dzień wykorzystywane w pracy dydaktycznej. Dostęp do Internetu ułatwia uczniom niesłyszącym naukę języka polskie-

go i historii, pozwala zobrazować i wyjaśnić trudne pojęcia z zakresu geografii, biologii, fizyki i chemii. Odwołanie się do obrazów i filmów pozwala skuteczniej wyjaśnić omawiane treści, odkryć inne niż książka źródła wiedzy, w sposób naturalny skłonić uczniów do samokształcenia.

Nic zatem dziwnego, że nauczyciele wejherowskiej placówki z wielkim nadziejami przystąpili do programu Laboratoria Przyszłości, inicjatywy edukacyjnej prowadzonej przez Ministerstwo Edukacji i Nauki. Udział w programie spełnił pokładane w nim oczekiwania – szkoła została wyposażona w nowoczesny sprzęt, dzięki czemu niesłyszący uczniowie mogą odkrywać swoje uzdolnienia i rozwijać pasje.

Wielkim zainteresowaniem cieszą się zajęcia, w czasie których wykorzystywana jest drukarka 3D. Poznawanie zasad jej obsługi, odkrywanie i wykorzystanie możliwości technicznych okazały się płaszczyzną łączącą pokolenia. W czasie zajęć zaciera się granica między tradycyjną rolą nauczyciela i ucznia. Nauczyciele z dumą i radością obserwują uczniów, którzy śmiało, bez obaw obsługują tak nowoczesny sprzęt. Dziś jest on dla nich interesującym gadżetem, ciekawostką, kształcącą zabawką, w przyszłości pewnie będzie sprzętem codziennego użytku.

Równie atrakcyjne są dla niesłyszących uczniów zajęcia, w czasie których korzystają z zakupionego w ramach programu sprzętu fotograficznego. Młodzi ludzie, dla których obraz jest niezwykle istotnym sposobem poznawania rzeczywistości, z wielkim zainteresowaniem uczą się profesjonalnej obsługi aparatu fotograficznego, poznają zasady kompozycji, dyskutują nad zaletami i wadami własnych prac.

Okazuje się, że obserwacja świata przez obiektyw aparatu, dziesiątki ujęć (z których – być może – tylko jedno zadowoli autora i spodoba się innym) nie nużą i nie męczą. Przeciwnie – każda sesja to malująca się na twarzach radość, duma, to oczy pełne blasku. Każda sprawa, że uczniowie nabierają pewności siebie, nie lękają się błędów i porażek. Z ciekawością poznają dostosowane do wieku i możliwości programy komputerowe do obróbki zdjęć, świadomie podejmują decyzje artystyczne – kadrują, przycinają, bawią się kolorem i ostrością. W efekcie tych działań powstają zdjęcia

prezentowane na wystawach szkolnych i na szkolnym telebimie. Uczniowie chętnie biorą udział w dodatkowych szkoleniach, kursach i konkursach fotograficznych.

Zdobyte w ten sposób umiejętności uczniowie wykorzystują także na innych zajęciach. Na lekcjach języka polskiego czy angielskiego tworzą bardzo lubiane przez wszystkich fotokomiksy, zamieszczają fotorelacje z życia szkoły na blogu klasowym lub w mediach społecznościowych, tworzą prezentacje tematyczne wykorzystywane na lekcjach geografii czy biologii.

Dzięki nauczycielom, którzy wykorzystują w czasie zajęć sprzęt zakupiony w ramach programu Laboratoria Przyszłości, uczniowie niesłyszący zdobywają codziennie wiele ważnych umiejętności. Co istotne, procesu ich opanowania nie traktują jak uciążliwego obowiązku. Wysoka motywacja wewnętrzna sprawia, że chętnie, w sposób naturalny zdobywają kompetencje potrzebne do samodzielnego funkcjonowania we współczesnym świecie. Uczą się wyszukiwania, rozumienia i przetwarzania informacji, podnoszą swe umiejętności w zakresie posługiwania się technologią cyfrową, rozwijają cechy istotne w rozwoju osobistym i społecznym, nabywają przekonania, że nauka może być nie tylko potrzebą, ale i przyjemnością.

Tempo rozwoju techniki sprawia, że świat zmienia się w oszałamiający sposób, a przyszłość, w której będą żyć współczesne dzieci, przerasta wyobraźnię dzisiejszych dorosłych. Nauczyciele z Ośrodka dla Niesłyszących i Słabosłyszących w Wejherowie mając świadomość problemów, z jakimi mierzą się ich wychowankowie, wiedzą że muszą jak najlepiej przygotować ich do życia w świecie, który jeszcze nie istnieje.

Program Laboratoria Przyszłości pokazał, że nowoczesna szkoła powinna wyposażyć ucznia nie tylko w wiedzę i umiejętności, musi przede wszystkim podtrzymać w nim wiarę w swoje możliwości, podsycać twórczą ciekawość, zaszczerpić w dziecku odwagę w odkrywaniu tego, co nowe i nieznanne. Nauczyciele z wejherowskiej placówki starają się właśnie tak przygotować swych wychowanków do dorosłego życia.

Czy to się uda? Czas pokaże, ale dotychczasowe doświadczenia są optymistyczne i zdają się mówić, iż młodzi niesłyszący sprostają nawet najbardziej zaskakującym wyzwaniom przyszłości.

Marzenna Garbacz

Surdopedagog, nauczyciel dyplomowany w Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 2 dla Niesłyszących i Słabosłyszących w Wejherowie. W roku 2022 otrzymała Nagrodę Ministra Edukacji i Nauki za osiągnięcia w pracy dydaktycznej i wychowawczej z dziećmi z wadą słuchu.